

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 531/2024
21.05.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирољуба Томића, председника већа, Татјане Вуковић, Гордане Којић, Светлане Томић Јокић и Александра Степановића, чланова већа, са саветником Ирином Ристић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 3. у вези става 1. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА – адвоката Душана Марковића, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Лазаревцу К бр. 156/23 од 17.11.2023. године и Апелационог суда у Београду Кж1 1328/23 од 31.01.2024. године, у седници већа одржаној дана 21.05.2024. године, једногласно је донео:

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА – адвоката Душана Марковића поднет против правноснажних пресуда Основног суда у Лазаревцу К бр. 156/23 од 17.11.2023. године и Апелационог суда у Београду Кж1 1328/23 од 31.01.2024. године, у односу на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) Законика о кривичном поступку, док се у преосталам делу захтев за заштиту законитости **ОДБАЦУЈЕ** као недозвољен.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лазаревцу К бр. 156/23 од 17.11.2023. године окривљени АА оглашен је кривим због извршења кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 3. у вези става 1. КЗ и осуђен на казну затвора у трајању од 2 године и 4 месеца, у коју му је урачунато време проведено у притвору од 26.03.2023. године па надаље. Према окривљеном је изречена мера безбедности забрана приближавања и комуникације са оштећеном и одлучено је о трошковима кривичног поступка, а како је то ближе опредељено у изреци пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Београду Кж1 1328/23 од 31.01.2024. године одбијене су као неосноване жалбе јавног тужиоца Основног јавног тужилаштва у Лазаревцу, окривљеног АА и његовог браниоца и пресуда Основног суда у Лазаревцу К бр. 156/23 од 17.11.2023. године, потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости поднео је бранилац окривљеног АА – адвокат Душан Марковић, у смислу члана 485.

став 1. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји захтев за заштиту законитости, побијане пресуде преиначи и окривљеног ослободи од одговорности, или исте укине и предмет врати на поновни поступак и одлучивање или да, у смислу члана 493. ЗКП, утврди да је повређен закон на штету окривљеног.

Врховни суд доставио је примерак захтева за заштиту законитости Врховном јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП и, у седници већа коју је одржао без обавештења Врховног јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета са правноснажним пресудама против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је након оцене навода у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости је неоснован у односу на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, док је у преосталом делу недозвољен.

Указујући на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, бранилац окривљеног АА истиче да се побијане пресуде заснивају на доказу на коме се по одредбама Законика о кривичном поступку не могу заснивати. Као незаконити доказ бранилац окривљеног означава исказ сведока – полицијских службеника ББ, ВВ и ГГ, који су се изјашњавали у погледу чињеница до којих су дошли посредним сазнањем, конкретно из садржине разговора са оштећеном као грађанином.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости су оцењени као неосновани, а ово из следећих разлога:

Из списка предмета произлази да су у току поступка у својству сведока испитани полицијски службеници ВВ и ББ, који су критичном приликом интервенисали по пријави сина окривљеног да отац туче мајку, да су на лицу места затекли окривљеног, оштећену и њиховог сина, да је оштећена имала видљиву повреду носа, да је била узнемирена и уплакана, да је син окривљеног био узнемирен, да се све време свађао са оцем и да је било евидентно да је син окривљеног показивао негодовање према оцу због повреде коју је мајка задобила, да је био бесан, да су након обављених разговора обавестили полицијског службеника надлежног за насиље у породици, јер нису нису имали дилему о чему се ради, а према ономе што су на лицу места затекли..

Полазећи од наведеног, по оцени овога суда, искази сведока полицијских службеника – ВВ и ББ су докази који су изведени у складу са Закоником о кривичном поступку и нису прибављени супротно члану 16. став 1. ЗКП, из којих разлога се не ради о доказима на којима се пресуда не може заснивати. Наиме, наведени сведоци су се критичном приликом о критичној догађају изјашњавали на основу својих непосредних сазнања, обзиром да су изашли на лице места, а по пријави сина оштећене и своје исказе дали на основу онога што су непосредно сазнали, видели и опазили.

Имајући у виду наведено, по оцени овога суда неосновани су наводи браниоца окривљеног којима се истиче да су записници о саслушању сведока – полицијских службеника ВВ и ББ незаконити докази, на којима се пресуде не могу заснивати.

Када је у питању исказ сведока полицијског службеника ГГ, кривичнопроцесна ситуација је нешто другачија.

Наиме, сведок полицијски службеник ГГ се у свом исказу изјашњавала о ономе што јој је оштећена критичном приликом рекла у току разговора, како у вези онога шта се дешавало пре критичног догађаја, односно како је дошло до вербалног сукоба са окривљеним, а касније и до физичког сукоба, обзиром да је полицијски службеник навела у свом исказу да јој је оштећена рекла да је окривљени гурнуо на кревет, да је ухватио за главу и ударио у зид. Имајући у виду наведено, по оцени овога суда исказ сведока полицијског службеника ГГ не представља исказ о коме се наведени сведок изјашњавао о ономе што је непосредно сазнао, видео и опазио, већ се изјашњавао о разговору који је обавио са оштећеном, значи о својим посредним сазнањима.

Чланом 288. став 1. ЗКП је прописано да полиција може позвати грађане ради прикупљања обавештења, а у позиву се мора назначити разлог позивања и својство у коме се грађанин позива, а ставом 2. истог члана да приликом поступања по одредбама овог члана полиција не може грађане саслушавати у својству окривљеног односно испитивати у својству сведока или вештака, осим у случају из члана 289. ЗКП.

Из списка предмета произилази да се побијане правноснажне пресуде, поред осталих доказа, заснивају и на исказу сведока полицијског службеника ГГ која се изјашњавала у свом исказу о својим непосредним сазнањима о догађају, која је и сведочила о ономе што јој је оштећена испричала критичном приликом, а што је првостепени суд и констатовао у образложењу своје пресуде (страна осам став четири и страна девет став један).

Имајући у виду да је сведок ГГ испитана, да је првостепени суд у образложењу пресуде навео да је њен исказ у потпуности прихватио као јасан, разложен, међусобно подударан и сагласан осталим изведеним доказима, стоје наводи захтева браниоца окривљеног да је суд ценио спорни доказ и свој закључак поткрепио доказом на коме се по одредбама ЗКП пресуда не може заснивати.

Међутим, одредбом члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП прописано је да ова битна повреда одредаба кривичног поступка постоји ако се пресуда заснива на доказу на коме се по одредбама овог законика не може заснивати, осим ако је с обзиром на друге доказе, очигледно да би и без тог доказа била донесена иста пресуда.

Из списка предмета произилази да првостепени суд побијану правноснажну пресуду није засновао искључиво на исказу сведока ГГ, већ су чињенице везане за кривично дело насиље у породици из члана 194. став 3. у вези става 1. КЗ, за које је окривљени и оглашен правноснажном пресудом кривим, утврђене на основу других доказа изведених у току поступка и то: исказа сведока ВВ и ББ, налаза и мишљења судског вештака др Стевана Вајовића, исказа сведока др ДД, др ЂЂ, ЕЕ и ЖЖ, као и писаних доказа у списима предмета.

Дакле, како нижестепене пресуде нису засноване само на исказу сведока ГГ и како је, по оцени Врховног суда, с обзиром на друге доказе изведене у законито спроведеном поступку и оцењене појединачно и у њиховој међусобној вези, очигледно је да би и без овог доказа била донета иста пресуда, то самим тим неосновано бранилац

окривљеног указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, у односу на исказ сведока ГГ, као повреду поступка која је била од апсолутног утицаја на законитост и правилност правноснажне пресуде.

Поред изнетог, бранилац окривљеног као незаконити доказ истиче и исказе сведока др ДД и др ЂЂ и у вези са истим наводи да су се наведени сведоци изјашњавали о садржини разговора са оштећеном, без претходног пристанка оштећене, а што је супротно члану 93. став 2. ЗКП, као и одредбама Закона о правима пацијената.

Изнете наводе захтева за заштиту законитости Врховни суд оцењује као неосноване, обзиром да се одредбе Закона о правима пацијената односе на здравствено стање пацијента и подразумевају информације у вези са истим, док су се у конкретном случају сведоци др ДД и др ЂЂ изјашњавале о чињеницама о којима су сазнале на основу добровољно датих изјава оштећене приликом вршења лекарских прегледа, те се у овом случају не ради о лекарској тајни у смислу члана 93. ЗКП, јер ако постоји сумња да је учињено кривично дело не може се сматрати да је у питању „лична информација“, нарочито имајући у виду да су наведена лица – сведоци др ДД и др ЂЂ сачиниле лекарске извештаје, односно медицинску документацију (специјалистички извештај ДЗ „Лазаревац“ број картона ... од ...2023. године, извештај о пруженој здравственој услузи ДЗ „Лазаревац од 26.03.2023. године на име оштећене са пријавом о сумњи за злостављање жене), а који писани докази су сачињени у свему у складу са правилима струке и науке, а о чему су се наведени сведоци и изјашњавали, обзиром да је у току поступка било неопходно проверити наводе исказа оштећене.

Поред изнетог, бранилац окривљеног као незаконите доказе означава и исказ сведока – овлашћеног представника Центра за социјални рад, Одељење у Лазаревцу ЖЖ као и сам извештај Центра за социјални рад. У вези са изнетим бранилац наводи да је извештај Центра за социјални рад ирелевантан за предметни поступак, јер се окривљеном не ставља на терет психичко насиље, већ физичко насиље, а о чему Центар не може и није се ни изјаснио. По ставу одбране, наведени извештај је састављен на незаконит начин, обзиром да је супротан подзаконским актима, тачније супротан је Правилнику о организацији и нормативима и стандардима рада Центра за социјални рад. Када је у питању исказ сведока ЗЗ представника Центра за социјални рад, бранилац наводи да је њен исказ незаконит доказ, обзиром да је иста презентовала извештај иако, у конкретном случају, односно у тренутку израде извештаја није била водитељ случаја.

Супротно изложеним наводима захтева, Врховни суд налази да су извештај Центра за социјални рад као и исказ овлашћеног представника Центра за социјални рад ЖЖ законити докази, а ово из следећих разлога:

Наиме, одредбом члана 2. став 1. тачка 26) ЗКП прописано је да је „исправа“ сваки предмет или рачунарски податак који је подобан или одређен да служи као доказ чињеница које се утврђују у поступку (члан 83. став 1. и 2. ЗКП).

Чланом 7. став 1. Закона о спречавању насиља у породици прописано је да су за спречавање насиља у породици и пружање заштите и подршке жртвама насиља у породици и жртвама кривичних дела одређених овим законом, надлежни полиција,

јавна тужилаштва, судови опште надлежности и прекршајни судови, као надлежни државни органи, те центри за социјални рад, као установе.

По налажењу овога суда, извештај Центра за социјални рад Одељење у Лазаревцу од 28.03.2023. године састављен је од стране овлашћене институције и стручног лица дипломираног психолога ЖЖ и потписан од стране руководиоца Одељења ЗЗ, у складу са одредбама Породичног закона и Правилника о организацији и нормативима и стандардима рада Центра за социјални рад, који сам по себи, а и по начину прибављања, није у супротности са Закоником о кривичном поступку. При томе, ово мишљење односи се на претходне међусобне односе окривљеног и оштећене, али и у вези са конкретним кривичним делом.

Имајући у виду да је мишљење Центра за социјални рад сачињено од стране стручних лица, у свему према правилима струке, те да представља исправу издату од стране надлежног државног органа у законом прописаној процедури, која у смислу члана 2. став 1. тачка 2б) ЗКП подобра да се користи у кривичном поступку, то наведени доказ, супротно наводима захтева, не представља незаконит доказ, те су наводи захтева и у овом делу оцењени као неосновани.

Неосновани су и наводи захтева за заштиту законитости којима се указује да је исказ сведока овлашћеног представника Центра за социјални рад, Одељење у Лазаревцу ЖЖ незаконит доказ, како из напред наведених разлога, тако и из чињенице да је наведени сведок руководиоца случаја у Градском центру за социјални рад у Београду, Одељење у Лазаревцу, те да је извештај који је сачинила дана 28.03.2023. године сачињен у складу са Законом о спречавању насиља у породици.

Поред изнетог, бранилац окривљеног као незаконити доказ означава и налаз и мишљење вештака др Стевана Бајића од 19.04.2023. године, обзиром да је вештак у тренутку израде налаза и мишљења имао у виду само службену белешку ПС Лазаревац од 26.03.2023. године о обавештењу примљеном од грађана ИИ, а која белешка је издвојена из списка предмета као незаконити доказ, због чега се у поступку могао једино користити искључиво изјашњење наведеног вештака на рочишту са главног претреса одржаног дана 19.09.2023. године.

И ове наводе захтева за заштиту законитости Врховни суд оцењује као неосноване, обзиром да из списка предмета произлази да је означени налаз и мишљење судског вештака медицинске струке од 19.04.2023. године урађен на основу комплетне медицинске документације која се налази у списима предмета на име оштећене, а што и сам вештак саслушан на главном претресу дана 19.09.2023. године констатује, а за који исказ бранилац сматра да се једино и може корисити у току овог поступка.

Сходно изнетом, неосновани су и наводи захтева за заштиту законитости којима се указује да је налаз и мишљење судског вештака др Стевана Бајовића од 19.04.2023. године незаконит доказ.

Уједно Врховни суд указује да је чињеница да је службена белешка примљена од грађана ИИ издвојена из списка предмета као незаконит доказ није од другачијег утицаја на одлуку овог суда у погледу оцене законитости наведеног доказа.

У преосталом делу захтев за заштиту законитости је недозвољен.

Одредбом члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП прописано је да се захтев за заштиту законитости може поднети ако је правноснажном одлуком или одлуком у поступку који је претходио њеном доношењу повређен закон, а ставом 4. наведеног члана предвиђени су услови под којима окривљени преко свог браниоца може поднети захтев за заштиту законитости, а то је учињено таксативним набрајањем повреда закона које могу бити учињене у поступку пред првостепеним и жалбеним судом – члан 74, члан 438. став 1. тачка 1) и 4) и тачка 7) до 10) и став 2. тачка 1), члан 439. тачка 1) до 3) и члан 441. став 3. и 4. ЗКП.

Бранилац окривљеног у преосталом делу захтева указује на погршено и непотпуно утврђено чињенично стање, односно повреду закона из члана 440. ЗКП износећи детаљну анализу исказа испитаних сведока ИИ, ЈЈ, малолетног ЈЈ, др ДД и др ЂЂ, полицијских службеника ГГ и ЕЕ, ЖЖ, полицијских службеника ББ и ВВ, као и писаних доказа у списима предмета. Такође бранилац означава и образлаже и повреде закона из члана 438. став 2. тачка 2) и 3) ЗКП као и повреду закона из члана 350. ЗКП.

Чињенично стање утврђено у правноснажној пресуди, односно повреда закона из члана 440. ЗКП, као и повреде закона из члана 438. став 2. тачка 2) и 3) ЗКП и члана 350. ЗКП, сходно одредбама члана 485. ЗКП, нису предмет разматрања од стране Врховног суда у поступку по захтеву за заштиту законитости, дакле, нису дозвољени разлози, у смислу цитиране одредбе члана 485. став 4. ЗКП, за подношење овог ванредног правног лека од стране окривљеног преко браниоца, због чега је Врховни суд захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА – адвоката Душана Марковића у наведеном делу оценио као недозвољен.

Из изнетих разлога, на основу одредбе члана 491. став 1. и члана 487. став 1. тачка 2) у вези члана 485. став 4. ЗКП, Врховни суд је донео одлуку као у изреци ове пресуде.

**Записничар-саветник,
Ирина Ристић, с.р.**

**Председник већа-судија,
Мирољуб Томић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић